

JANINA DZIK

Kraków

ORCID: [0000-0003-1160-6414](https://orcid.org/0000-0003-1160-6414)

WIZERUNEK ŚW. STANISŁAWA KOSTKI W MUZEUM OO. JEZUITÓW W STAREJ WSI KOŁO BRZozowa*

THE IMAGE OF ST. STANISLAUS KOSTKA IN THE JESUIT MUSEUM IN STARA WIEŚ NEAR BRZozÓW

ABSTRACT: The unknown history of the painting depicting St. Stanislaus Kostka, exhibited in the Jesuit Museum in Stara Wieś near Brzozów (the Museum is in turn owned by the Southern Poland Province of the Jesuit Order). This painting belonged to a group of pictures popularising the venerated image of the saint from the Jesuit novitiate Sant' Andrea al Quirinale in Rome, retaining the value of his authentic likeness.

KEYWORDS: St. Stanisław Kostka, Rome, Sant' Andrea al Quirinale, Jesuits, Połock, Stara Wieś, Szymon Tychowski SJ, Józef Tuszowski SJ, Ignacy Chmielewski SJ, Tadeusz Brzozowski SJ, Władysław Sebastyański SJ

Podczas kwerendy przeprowadzonej w dniach 16–17 VIII 2014 r. w klasztorze jezuitów w Starej Wsi koło Brzozowa udało się dotrzeć do informacji na temat dziejów obrazu przedstawiającego św. Stanisława Kostkę, należącego do zbiorów tamtejszego Muzeum Towarzystwa Jezusowego Prowincji Polski Południowej. Jego reprodukcję, z oryginału znajdującego się wówczas w rezydencji jezuitów w Zakopanem, opublikowano w 1928 r. w pamiątkowym albumie wydanym z okazji dwusetnej rocznicy kanonizacji św. Stanisława Kostki. Obraz uznano tam za

* Praca powstała w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” realizowanego w latach 2012–2016. Została złożona do druku w półroczniku „Hereditas Monasteriorum”, który w roku 2016, po wydaniu tomu 8, przestał się ukazywać. Jego spuściznę przejęła w 2023 r. Redakcja „Sobótki”, podejmując za zgodą Autorki decyzję o publikacji tekstu.

dzieło nieznanego autora powstałe w XVII w. (il. 1)¹. Jest to dobrze zachowany, małych rozmiarów (23 x 15 cm), obraz olejny na płótnie o drobnym splocie, osadzony w drewnianych ramach (il. 2). Przedstawia on, zgodnie z konwencją ikonograficzną tego świętego², portret młodzieńca o charakterystycznej fizjonomii – okrągłej, okolonej ciemnymi włosami twarzy, delikatnie modelowanej bielą i czerwienią kraplakową, wydatnych ustach i zażawionych oczach wzniesionych ku niebu. Kontrast stanowi czarna jezuicka sutanna z białym kołnierzykiem. Proweniencję obrazu wyjaśniają napisy, sporządzone różnym charakterem pisma, umieszczone na tekturze na jego odwrotnej stronie (il. 2):

Acceptit dono a Patre
 Ignatio Chmielewski S.J.
 Albae-Russiae
 Provinciae
 Et dedit dono
 Novae Residentiae
 Zakopanensi
 P. Ladislaus Sebastyanski S.J.
 10 Julii 1899
 Omnia faustissima deprecando
 Primo Superiori eiusdem
 Residentiae
 Reverendo Patri Simeoni Tychowski SJ,
 Suo praesidi in missionibus
 amantissimo.

Poniżej odnotowano:

P. Ign. Chmielewski accepit
 Hanc Imaginem S. Stanislai
 Ab A.R.P. Generali
 Brzozowski – qui ipsam accepit
 Romae tempore canonisationis
 S. Stanislai. Sic traditione narrat.
 P. Tuszowski 1903, XII.

¹ *Święty Stanisław Kostka*, Warszawa 1928, k. XXX. Obraz niewymieniony w żadnej innej publikacji

² Ignacy Polkowski, *Groby i pamiątki polskie w Rzymie*, Drezno 1870, s. 7; Jarosław Rejowicz, *Święty Stanisław Kostka w kościele św. Barbary w Krakowie. Kilka dat historycznych*, Kraków 1906, s. 8; Józef Majkowski, *Święty Stanisław Kostka. Studium z dziedziny hagiografii psychologicznej*, Rzym 1965 (Studia Ecclesiastica. Historica. Dissertationes, 1); Tadeusz Chrzanoski, Marian Kornecki, *Polskie pomniki w świątyniach Rzymu*, Warszawa 1994, s. 45–54, a zwłaszcza s. 52, il. 16; Janina Dzik, *Capitolium sanctoris triumphii: ikonografia i kult Stanisława Kostki w Krakowie w XVII i XVIII w.*, „Rocznik Krakowski”, 81 (2015), s. 77–103, il. 1–19.

Jak wynika z powyższych napisów, obraz ten był niegdyś własnością Tadeusza Brzozowskiego SJ (1749–1820), jednego z najbardziej znanych jezuitów działających po kasacie zakonu na obszarze Rosji (gdzie brewe o kasacie nie ogłoszono), generała zakonu w latach 1805–1820³. Według tradycji przekazanej przez Józefa Tuszowskiego (1865–1936), superiora w Zakopanem (1901–1903), miał on otrzymać go w Rzymie w czasie kanonizacji św. Stanisława Kostki, co jest oczywiście niemożliwe, gdyż uroczystość ta odbyła się w 1726 r., czyli kilkadziesiąt lat przed narodzinami Brzozowskiego. Tradycja jest zatem co najmniej w tym punkcie mylna. Interesujący nas obraz prawdopodobnie pozyskał Brzozowski podczas jednej z wizyt w Rzymie, albo obraz ten trafił w nieznanymi okolicznościach z Rzymu do Rzeczypospolitej, a następnie w ręce Brzozowskiego. Od wspomnianego generała zakonu wizerunek św. Stanisława Kostki otrzymał, jak napisano, jezuita Ignacy Chmielewski (1788–1869), o którym wiemy, że do zakonu wstąpił w 1799 r. w kolegium w Dyneburgu, następnie kształcił się w kolegium (Akademia Połocka) w Połocku, gdzie w 1815 r. przyjął święcenia kapłańskie, a w latach 1817–1820 uczył rosyjskiego w nowo otwartym kolegium w Romanowie. Po wygnaniu jezuitów z Rosji w 1820 r. trafił do Galicji. Tu był operariuszem kolejno w domach w Mościskach, Lisku, Tuchowie, Starej Wsi i Milatynie, okres rozproszenia spędził w Milatynie i Nahorcach, zaś w latach 1855–1857 był kapłanem w Lackiem pod Złoczowem⁴. Przekazanie mu obrazu jezuickiego nowicjusza przez Brzozowskiego nastąpiło zapewne przed 1820 r.

Władysław Sebastyański (1843–1903) wstąpił do zakonu w kolegium w Starej Wsi 8 VIII 1861 r., święcenia kapłańskie przyjął 22 VIII 1869 r. w Krakowie, zmarł zaś 26 VI 1903 r. w kolegium w Nowym Sączu⁵. Niewątpliwie znał on Szymona Tychowskiego (1841–1915)⁶, pierwszego superiora (w latach 1899–1901) rezydencji w Zakopanem „na Górcie”⁷, ze Starej Wsi, w której Tychowski wstąpił do zakonu zaledwie rok wcześniej od niego samego, 22 XI 1860 r. Ponownie spotkał się z nim w Krakowie, gdzie Tychowski działał w latach 90. XIX w. (1892–1893 i 1894–1898). Przekazanie mu obrazu nastąpiło 10 VII 1899 r., zapewne w związku z objęciem przez Tychowskiego urzędu pierwszego superiora w nowo

³ *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy 1564–1995*, opr. Ludwik Grzebień, Kraków 2004, s. 73–74.

⁴ *Ibidem*, s. 90.

⁵ *Ibidem*, s. 608.

⁶ *Ibidem*, s. 705.

⁷ *Ibidem*, s. 778.

zakładanej rezydencji w Zakopanem. Informacje te uzupełnił w 1903 r. Józef Tuszowski stosowną notą. Po rozebraniu starej rezydencji w Zakopanem w 1989 r. obraz przeniesiony został do nowego domu (ukończonego w stanie surowym w 1994 r.) i umieszczony w pokoju superiora. Gdy funkcję tę sprawował w latach 2005–2009 Andrzej Baran SJ, w 2006 r. przekazał on wspomniany obraz jezuickiego świętego Mieczysławowi Kożuchowi, magistrowi nowicjatu w Starej Wsi. Ten z kolei podarował go do zbiorów Muzeum Towarzystwa Jezusowego Prowincji Polski Południowej, powołanego około 1970 r., mieszczącego się w późnobarokowym zespole klasztornym. Obecnie obraz patrona młodzieży zawieszony jest w oratorium na ścianie zachodniej, jako przedmiot szczególnego kultu nowicjuszy⁸.

Wizerunek Stanisława Kostki stanowi jedną z kopii popiersia młodego jezuitę z darzonego czią obrazu *Komunia św. Stanisława Kostki*, znajdującego się w kaplicy nowicjatu Sant'Andrea al Quirinale w Rzymie (il. 4). Jego zawieszenie, za zgodą papieża Pawła V, nad grobem Stanisława Kostki w kaplicy nowicjatu jezuickiego na Kwirynale w dniu 14 VIII 1605 r. przyjęto za początek oficjalnego kultu polskiego jezuitę⁹. Opisany został w *De prima imaginis expositione supra sepulcrum a Paolo V concessa*, a dzięki brewe *Vivae vocis oraculo* papieża Pawła V z 20 VIII 1605 r. wizerunek Stanisława mógł być wystawiony oświetlony przy grobie z możliwością składania darów wotywnych i dziękczynień oraz wazonów z kwiatami¹⁰. Obraz ten, wykonany przed 1600 r. przez nieznanego malarza, uznawany był przez współczesnych za *vera effigies* młodo zmarłego polskiego jezuitę, a sam Piotr Skarga pisał, że „obraz jego w Rzymie przy grobie postawiony, mało co twarzy jego własnej chybia”¹¹. Jezuita Louis Richeome (*La peinture spirituelle*) w swych uwagach na temat obrazu podkreślał anielskość oblicza młodzieńca: „Myślałbyś portret anioła w ludzkim ciele”¹². O wizerunku pisał również Maciej

⁸ Informacje uzyskane od dr. Kazimierza Lenia SJ i Andrzeja Barana SJ.

⁹ Hilary Koszutski, *Święty Stanisław Kostka, patron Królestwa Polskiego i jego wiek*, cz. 2, Poznań 1882, s. 86–90; Józef Majkowski, *Stanisław Kostka*, [w:] *Hagiografia polska. Słownik bio-bibliograficzny*, red. Romuald Gustaw, t. 2: L–Z, Poznań 1972, s. 391; Gauvin Alexander Bailey, *Between Renaissance and Barock. Jesuit Art in Rom 1565–1610*, Toronto 2003, s. 41.

¹⁰ Johannes Terhalle, *S. Andrea al Quirinale von Gian Lorenzo Bernini in Rom. Von Anfängen bis zur Grundsteinlegung*, Weimar 2011, s. 102.

¹¹ Piotr Skarga, *Żywot błogosławionego Stanisława Kostki Societatis Jesu (pisany od Franciszka Sacchina tegoż zakonu)*, [w:] *idem, Żywoty świętych polskich*, przygotowanie tekstu Joanna Duska, Anna Karasiowa, Kraków 1988, s. 139.

¹² Louis Richeome, *La peinture spirituelle, ou l'art d'admirer aimer et louer Dieu en toutes ses œuvres, et tirer de toutes profit salutaire*, Lyon 1611.

Kazimierz Sarbiewski *Imago B. St. Kostkae Romana* w swych *Poemata Omnia*¹³. Do tego właśnie obrazu, jak odnotował Czesław Korzeniowski, odnosiły się uwagi bollandystów piszących w *Acta sanctorum* o portrecie autentycznym („portrait authentique”) oraz w broszurze *Les chambres et les tombaux des Saints de la Campagne de Jesus*. wydanej w Prato w 1904 r., gdzie wspomniano, że opatrzonny był napisem „Haec imago diutissime in veteri templo exposita, quae omnium simillima reputatur”¹⁴. Obraz wiernie ukazywał fizjonomię zmarłego w wieku 18 lat jezuickiego nowicjusza, oddając intymność przeżycia religijnego. Jak pisał Francesco Sacchini w *Vita del Beati Stanislas Kostka*, postać jego

o średniej wysokości miała słuszne wymiary, łączyła w sobie dostojność i piękno [...] Święty posiadał cerę prawie śnieżno-białą, z lekko widocznym na policzkach rumieńcem, włosy czarne, nieco płowiejące, kształt twarzy raczej okrągły, oczy błyszczące [...] wilgotne niekiedy i napełnione łzami. Ci, co go znali z widzenia, mówią, że rozpowszechniony obraz barwnie wydrukowany – ten, który jest wystawiony [...] w kościele św. Andrzeja [...] nie bardzo odbiega [od oryginału] w wiernym oddaniu rysów Świętego¹⁵.

Obraz rzymski kopiowano jako autentyczny portret świętego, rozpowszechniając w formie graficznych reprodukcji oraz olejnych kopii. Do najszlachetniejszych należała kopia przywieziona do Krakowa około 1600 r. – a więc przed ogłoszeniem przez papieża lokalnego kultu – przez ks. Tomasza Oborskiego, ówczesnego kanonika kapituły krakowskiej, a późniejszego sufragana krakowskiego. Dość duży olejny obraz podarował on krakowskiemu domowi profesów przy kościele św. Barbary¹⁶.

¹³ Mathias Casimirus Sarbiewski, *Epigrammatum. Liber unus*, [w:] idem, *Poemata Omnia*, Staraviesiae 1892, s. 436.

¹⁴ Czesław Korzeniowski, *O portrecie św. Stanisława Kostki*, „Przegląd Katolicki”, 64 (1926), 43, s. 697. Na temat św. Stanisława Kostki zob. *Vita et miracula S. Stanislai Kostkae conscripta a P. Urbano Ubaldini, S.J.*, ed. Augustinus Arndt, S.J., „Analecta Bollandiana”, 9 (1890), s. 360–378; 11 (1892), s. 416–467; 13 (1894), s. 122–156.

¹⁵ Francesco Sacchini, *Vita del Beato Stanislas Kostka*, Mediolani 1610, s. 28.

¹⁶ Rejowicz, *Święty Stanisław Kostka*, s. 7; Stanisław Załęski, *Jezuici w Polsce*, t. 5: *Jezuici w Polsce przedrozbiorowej*, cz. 2: 1820–1905, Kraków 1906, s. 1007. Reprodukacja obrazu w albumie: *Święty Stanisław Kostka*, k. XIV, XX i LXXIV, oraz: Mieczysław Skrudlik, *Najdawniejsze wizerunki św. Stanisława Kostki*, „Przegląd Katolicki”, 64 (1926), 32, s. 519–520; Majkowski, *Święty Stanisław Kostka*, s. 268. Autorzy *Katalogu Zabytków Sztuki w Polsce*, t. 4: *Miasto Kraków*, cz. 2: *Kościół i klasztor Śródmieście*, 1, red. Adam Bochnak, Jan Samek, oprac. Adam Bochnak [et al.], Warszawa 1971, s. 99, błędnie datują obraz na drugą połowę XVIII w. O obrazie wspominają: Jan Wielewicki, [w:] *Ks. Jana Wielewickiego T. J. Dziennik spraw domu zakonnego OO. Jezuitów u św. Barbary w Krakowie od r. 1600 do r. 1608 (włącznie)*, Kraków 1886 (Wydawnictwa Komisji Historycznej Akademii Umiejętności w Krakowie, nr 32; *Scriptores Rerum*

Wizerunek jezuita sprowadzony z Rzymu zyskał szczególne znaczenie, gdy uznano go za płaczącego (1632)¹⁷. Dlatego też w 1634 r., z inicjatywy prowincjała Kacpra Družbickiego SJ, przed komisją duchownych, z biskupem Tomaszem Oborskim na czele, obraz oficjalnie uznano za cudowny i pozwolono wystawiać do publicznej adoracji¹⁸. Kopia tegoż obrazu ofiarowana została na początku XVII w. do ołtarza kaplicy dedykowanej Stanisławowi Kostce w drugim kościele jezuickim pw. św. Szczepana¹⁹.

Do najstarszych graficznych reprodukcji obrazu rzymskiego należał jego frontispis żywota pt. *Błogosławiony Stanisław Kostka*, napisanego przez Krzysztofa Chodkiewicza, drzeworytu wydanego w 1606 r. w oficynie Bazylego Skalskiego w Krakowie²⁰. Edytowane były też sztychy ukazujące *sepulchrum* Stanisława Kostki z opisem okoliczności umieszczenia obrazu: rycina nieznanego autorstwa wykonana po 1605 r. oraz późniejsza autorstwa Jana Gorczyzna (1666). Obydwie przedstawiały najstarsze miejsce kultu Stanisława Kostki nad jego grobem znajdującym się po prawej stronie ołtarza kaplicy jezuickiego nowicjatu Sant'Andrea al Quirinale w Rzymie z widocznymi wotami, m.in. Anny z Kostków Ostrogskiej²¹.

Dlatego właśnie wizerunek świętego z muzeum w Starej Wsi, jako kopia obrazu darzonego kultem, miał szczególne znaczenie. Mógł służyć zarówno na potrzeby kultu, jak i w charakterze wzoru dla malarzy wykonujących wizerunki młodego jezuita; wszak ich zadaniem było stworzenie wizerunku świętego na podstawie najbardziej wiarygodnych źródeł. Dodajmy, że w dawnym kolegium połockim, należącym do najstarszych i najwspanialszych w prowincji litewskiej, znajdowały się co najmniej cztery obrazy przedstawiające Stanisława Kostkę, świadczące o zainteresowaniu pierwszym z polskich jezuitów ogłoszonym świętym.

Polonicarum, t. 10), s. 96; Jerzy Paszcenda, *Kościół św. Barbary w Krakowie z domem zakonnym księży jezuitów. Historia i architektura*, Kraków–Wrocław 1985 (Biblioteka Krakowska, t. 125), s. 219; Ryszard Knapiński, *Titulus ecclesiae. Ikonografia wezwań współczesnych kościołów katedralnych w Polsce*, Warszawa 1999, s. 544. Informacje o obrazie zawarte na kartce znajdującej się wewnątrz relikwiarza zawierającego chustę, którą ocierano cudowny obraz, zob. Janusz Tadeusz Nowak, Witold Turdza, *Skarby krakowskich klasztorów*, t. 2, Kraków 2012, s. 119 (poz. 41).

¹⁷ Rejowicz, *Święty Stanisław Kostka*, s. 8; zob. także Andrzej Duryewski, *Strażnik koronny, Królestwa Polskiego czuły obrońca, błogosławiony Stanisław Kostka Societatis Jesu*, Oliwa 1698, s. 11; Jan Wielewicz, *Dziennik spraw domu zakonnego OO. Jezuitów u św. Barbary w Krakowie*, t. 5: *1630–1639*, z maszynopisu Jana Poplatka przygot. do druku oraz uzup. przypisami i indeksami Ludwik Grzebień, Kraków 1999, s. 161, 322.

¹⁸ Rejowicz, *Święty Stanisław Kostka*, s. 25–26.

¹⁹ Dzik, *Capitolium sanctoris triumphii*, s. 79.

²⁰ Knapiński, *Titulus ecclesiae*, s. 549, il. 716.

²¹ *Święty Stanisław Kostka*, k. LXXIV.

ILUSTRACJE

1. *Wizerunek św. Stanisława Kostki*, pł. ol., Muzeum Towarzystwa Jezusowego Prowincji Polski Południowej w Starej Wsi k. Brzozowa, fot. J. Dzik (2014).

Auct. ign. s. XVII. 220X140 mm.
Zakopane. Dom. S. J.

3. Wizerunek św. Stanisława Kostki, pł. ol., Dom Towarzystwa Jezusowego w Zakopanem, wg *Święty Stanisław Kostka*, Warszawa 1928, k. XXX.

4. *Komunia św. Stanisława Kostki*, pł. ol., około 1600 r., nowicjat Sant'Andrea al Quirinale w Rzymie, fot. ze zbiorów autorki.

SUMMARY

During a preliminary archive research in August 16–17, 2014, the authors managed to find information on the picture of St. Stanislaus Kostka from the collection of Jesuit Museum in Stara Wieś near Brzozów (the Museum is in turn owned by the Southern Poland Province of the Jesuit Order). It is a small (23 × 15 cm) image of the Jesuit novice painted on a tight-weave canvas. In accordance with conventional iconography, the saint (who died when he was 18), it is a portrait of a young man with a characteristic physiognomy – round face fringed with dark hair, prominent lips and watery eyes looking towards heaven. Inscriptions made in different handwriting styles on a cardboard placed on the back of the painting explain its provenance. Based on them, history on the painting may be established. The image of St. Stanislaus Kostka was given to Ignacy Chmielewski SJ (1788–1869), probably before 1820, by Tadeusz Brzozowski SJ (1749–1820), who was one of the most prominent figures in the Jesuit Order in the Russian Partition (he served as the Superior General of the Society of Jesus from 1814 to 1820). The latter either obtained the painting during one of his visits to Rome (which seems more probable) or the picture was painted in Poland, reached Rome under unknown circumstances and only then landed in the hands of Father Brzozowski. Chmielewski in turn handed the painting over to Władysław Sebastyanowski SJ (1843–1903), who donated it in 1899 to the newly established Jesuit residence in Zakopane, headed in 1899–1901 by Szymon Ty-chowski SJ (1841–1915). The next superior, Józef Tuszowski SJ (1865–1936), aware of the image's importance, made handwritten notes on its back. Following the demolition of the old residence in Zakopane in 1989 the painting was transferred to the new Jesuit house, where it was hung in the superior's room. Andrzej Baran SJ, superior in 2005–2009, handed it over in 2006 to Mieczysław Kożuch SJ, who was the novice master in Stara Wieś and who included it into the collection of the Jesuit Museum located in the late baroque monastery complex. Currently, the image of the patron saint of youth, venerated by the novices living in the convent, hangs on the west wall of the oratory. It is one of numerous copies of the venerated image from the Jesuit novitiate Sant'Andrea al Quirinale in Rome. The original picture was painted ca. 1600, while the copies were prepared primarily on account of the Polish Jesuit's canonisation in 1727 – it had been copied as the genuine portrait of the saint, and for this reason the image brought from Rome to Połock was of particular significance. This painting belonged to a group of pictures popularising the venerated image of the saint, retaining the value of his authentic likeness. Therefore, the portrait could serve both as an object of veneration and a model for painters making more images of the saint.

BIBLIOGRAFIA / REFERENCES

- Duryewski Andrzej, *Strażnik koronny, Królestwa Polskiego czuły obrońca, błogosławiony Stanisław Kostka Societatis Jesu*, Oliwa 1698.
- Ks. Jana Wielewickiego T.J. *Dziennik spraw domu zakonnego OO. Jezuitów u św. Barbary w Krakowie od r. 1600 do r. 1608 (włącznie)*, Kraków 1886 (Wydawnictwa Komisji Historycznej Akademii Umiejętności w Krakowie, 32; *Scriptores Rerum Polonicarum*, 10).
- Sacchini Francesco, *Vita del Beato Stanislas Kostka*, Mediolani 1610.

- Skarga Piotr, *Żywot błogosławionego Stanisława Kostki Societatis Jesu (pisany od Franciszka Sacchina tegoż zakonu)*, [w:] *idem, Żywoty świętych polskich*, przygotowanie tekstu Joanna Duska, Anna Karasiowa, Kraków 1988, s. 120–141.
- Vita et miracula S. Stanislai Kostkae conscripta a P. Urbano Ubaldini, S.J.*, ed. Augustinus Arndt, S.J., „Analecta Bollandiana”, 9 (1890), s. 360–378; 11 (1892), s. 416–467; 13 (1894), s. 122–156.
- Wielewicki Jan, *Dziennik spraw domu zakonnego OO. Jezuitów u św. Barbary w Krakowie, t. 5: 1630–1639*, z maszynopisu Jana Poplatka przygot. do druku oraz uzup. przypisami i indeksami Ludwik Grzebień, Kraków 1999.
- Bailey Gauvin Alexander, *Between Renaissance and Barock. Jesuit Art in Rom 1565–1610*, Toronto 2003.
- Chrzanowski Tadeusz, Kornecki Marian, *Polskie pomniki w świątyniach Rzymu*, Warszawa 1994.
- Dzik Janina, *Capitolium sanctoris triumphi: ikonografia i kult Stanisława Kostki w Krakowie w XVII i XVIII w.*, „Rocznik Krakowski”, 81 (2015), s. 77–103.
- Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy 1564–1995*, opr. Ludwik Grzebień, Kraków 2004.
- Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, t. 4: Miasto Kraków, cz. 2: Kościoły i klasztory Śródmieścia*, 1, red. Adam Bochnak, Jan Samek, oprac. Adam Bochnak [et al.], Warszawa 1971.
- Knapieński Ryszard, *Titulus ecclesiae. Ikonografia wezwań współczesnych kościołów katedralnych w Polsce*, Warszawa 1999.
- Korzeniowski Czesław, *O portrecie św. Stanisława Kostki*, „Przegląd Katolicki”, 64 (1926), 43, s. 697.
- Koszutski Hilary, *Święty Stanisław Kostka, patron Królestwa Polskiego i jego wiek, cz. 2*, Poznań 1882.
- Majkowski Józef, *Stanisław Kostka*, [w:] *Hagiografia polska. Słownik bio-bibliograficzny*, red. Romuald Gustaw, t. 2: L–Z, Poznań 1972, s. 379–419.
- Majkowski Józef, *Święty Stanisław Kostka. Studium z dziedziny hagiografii psychologicznej*, Rzym 1965 (Studia Ecclesiastica. Historica. Dissertationes, 1).
- Nowak Janusz Tadeusz, Turdza Witold, *Skarby krakowskich klasztorów, t. 2*, Kraków 2012.
- Paszenda Jerzy, *Kościół św. Barbary w Krakowie z domem zakonnym księży jezuitów. Historia i architektura*, Kraków–Wrocław 1985 (Biblioteka Krakowska, 125).
- Polkowski Ignacy, *Groby i pamiątki polskie w Rzymie*, Dreżno 1870.
- Rejowicz Jarosław, *Święty Stanisław Kostka w kościele św. Barbary w Krakowie. Kilka dat historycznych*, Kraków 1906.
- Richeome Louis, *La peinture spirituelle, ou l’art d’admirer aimer et louer Dieu en toutes ses œuvres, et tirer de toutes profit salutaire*, Lyon 1611.
- Sarbiewski Mathias Casimirus, *Epigrammatum. Liber unus*, [w:] *idem, Poemata Omnia, Staraviesiae* 1892, s. 423–534.

Skrudlik Mieczysław, *Najdawniejsze wizerunki św. Stanisława Kostki*, „Przegląd Katolicki”, 64 (1926), 32, s. 519–520.

Święty Stanisław Kostka, Warszawa 1928.

Terhalle Johannes, *S. Andrea al Quirinale von Gian Lorenzo Bernini in Rom. Von Anfängen bis zur Grundsteinlegung*, Weimar 2011.

Załęski Stanisław, *Jezuici w Polsce*, t. 5: *Jezuici w Polsce przedrozbiorowej*, cz. 2: *1820–1905*, Kraków 1906.

O AUTORCE

Janina Dzik, niezależna historyczka sztuki, dr nauk humanistycznych. Zainteresowania naukowe koncentruje na historii sztuki nowożytnej, ze szczególnym uwzględnieniem ikonografii sztuki sakralnej, malarstwa monumentalnego Kresów Wschodnich oraz wpływu grafiki na malarstwo polskie w XVII i XVIII w. Adres e-mail: nina.dzik@gmail.com

